

TALOUDEN TOIPUMINEN VIIVÄSTYY

PTT ennuste, Kansantalous 2021 kevät

Henna Busk, Mats Godenhielm, Raija Heimonen,
Veera Holappa, Janne Huovari, Peetu Keskinen ja Markus Lahtinen

TOIPUMINEN SIIRTYY KESÄÄN

BKT laski viime vuonna 2,8 prosenttia, mikä on vähemmän kuin pelättiin.

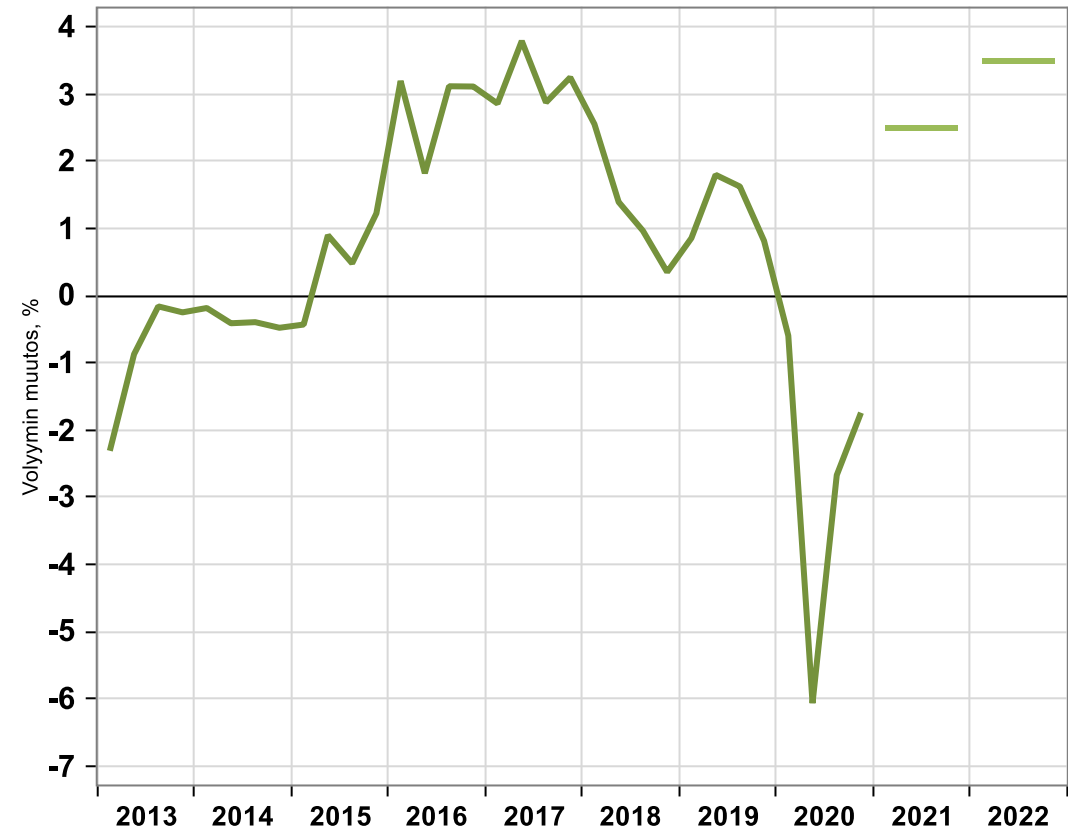
Tautitilanteen heikkeneminen ja rokotusten hidas eteneminen alkuvuodesta siirtävät kasvua vuoden jälkipuoliskolle.

Ehdotettu rajoitusten tiukentaminen nyt syventää alkuvuoden laskua, mutta mahdollistaa nopeamman talouden avaamisen.

Kotitalouksien kertyneet säästöt, vienti ja elvytys nostavat talouden kasvuun.

Ennusteeseen liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta tautitilanteen ja rokotusten edistymisen vuoksi.

BKT Suomi

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond

Ennuste	2020	2021e	2022e
BKT	-2,8 %	2,5 %	3,5 %

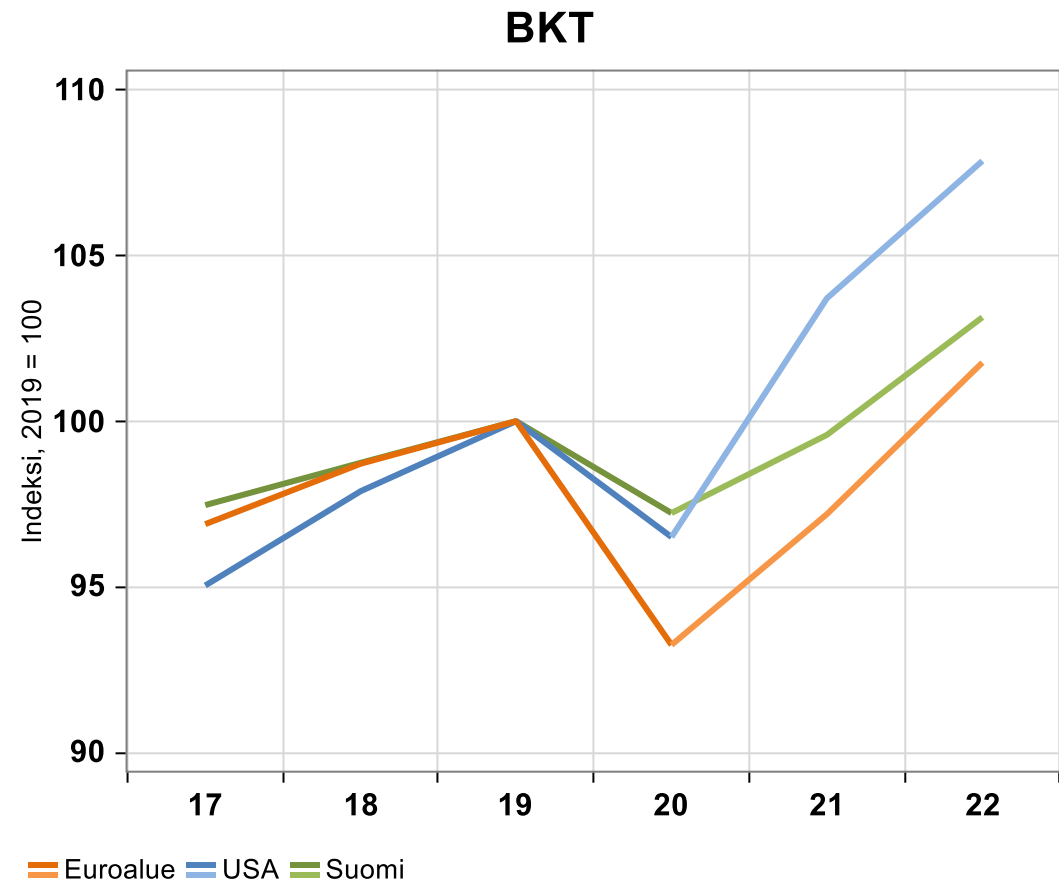
YHDYSVALLAT NOPEAAN KASVUUN

Toipumisvaiheessa Yhdysvaltojen ja Euroopan politiikkatoimet ovat hyvin erilaisia.

Yhdysvalloissa talous ylittää aiemman kasvu-uran jo tänä vuonna. Riskinä talouden ylikuumentuminen.

Euroalueella kasvu alkaa myöhemmin ja palautuminen jäämässä vajaaksi ilman lisäelvytystä.

Suomi on kuromassa kuopan umpeen rimaa hipoen. Jos kasvu ei käynnisty kesällä nopeana, lisäelvytys tarpeen.

Lähde: StatFin, BEA, Eurostat, Macrobond, PTT

KYSYNTÄSYSÄYS EUROOPASSA PIENEMPI

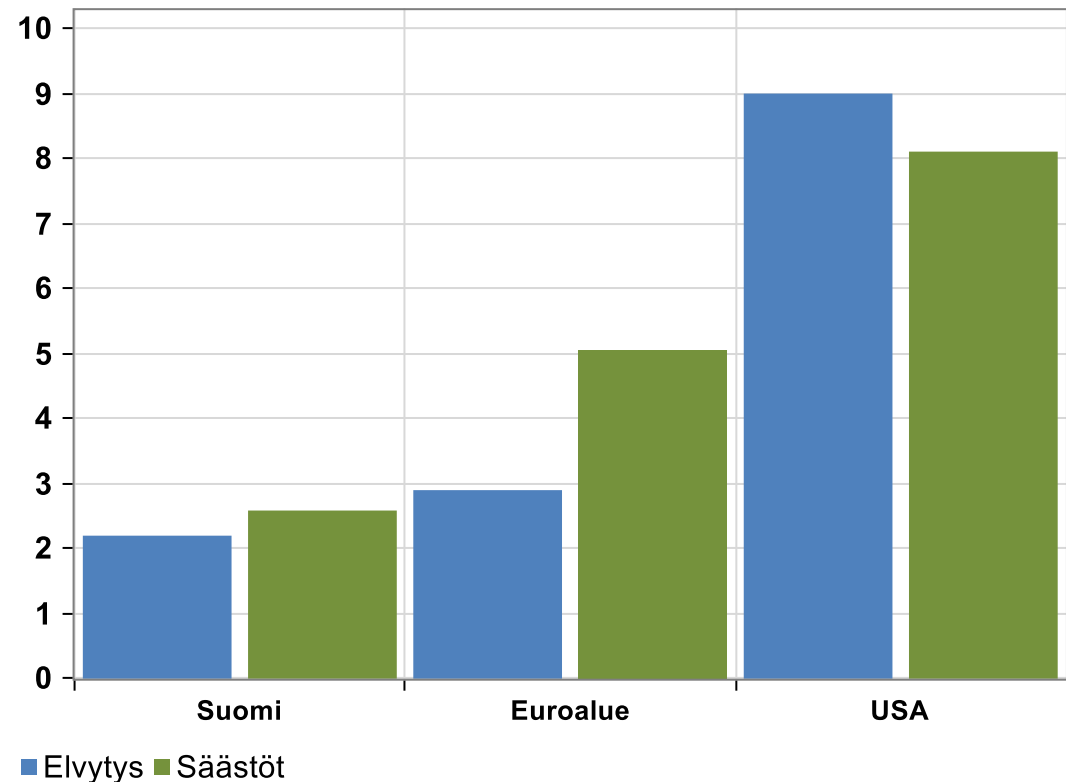
Yhdysvalloissa lisätään julkista kulutusta massiivisesti myös tänä vuonna. Samoin kotitalouksien säästöt viime vuodelta suuret.

Euroalueella sen sijaan viimevuotisia menonlisäyksiä puretaan ja uudet panostukset ovat ainakin toistaiseksi pienempiä.

EU:n yhteisessä elpymispaketissa painotetaan enemmän talouden uudistamista kuin elvyttämistä ja sen vaikutus jää tänä vuonna varsin pieneksi.

Suomen elvytys ja säästöt euroalueen keskimäärää pienempiä, mutta niin on kuoppakin.

Tiedossa oleva elvytys 2021 ja säästöt vuodelta 2020 suhteessa BKT:seen

Lähde: DESTATIS, INSEE, Eurostat, BEA, StatFin, Macrobond

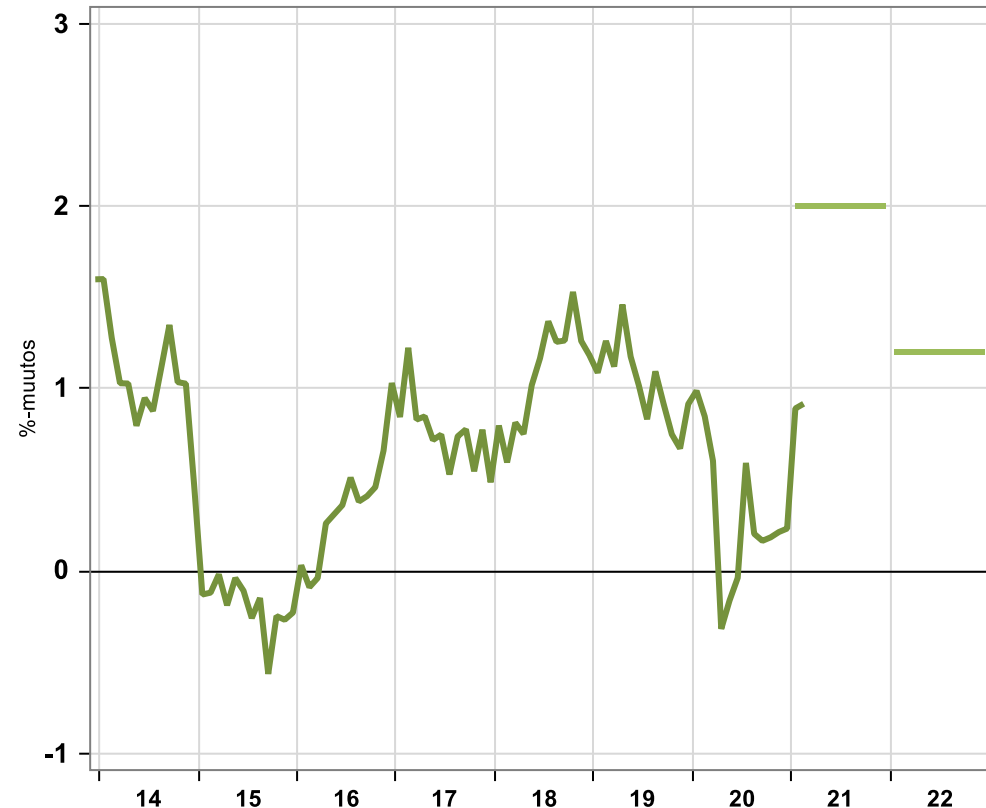
KULUTTAJAHINNAT NOUSEVAT VÄLIAIKAISESTI

Kysynnän nopea elpyminen saa hinnat nousuun tänä vuonna. Tämä on jo näkynyt öljyn ja monien muiden raaka-aineiden hinnoissa.

Hintapiikki jää kuitenkin väliaikaiseksi. Hintapaineet hellittävät talouskasvun tasaantuessa ja tuotannon sopeutuessa kysyntään.

Inflaatio kiihtyy tänä vuonna 2 prosenttiin, mutta laskee ensi vuonna 1,2 prosenttiin.

Kuluttajahinnat

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Ennuste	2021e	2022e
Inflaatio	2,0 %	1,2 %

SÄÄSTÖT SIIVITTÄVÄT KULUTUSTA

Suurella osalla kotitalouksista kulutusmahdollisuuksien väheneminen näkyi säästöjen kasvuna viime vuonna.

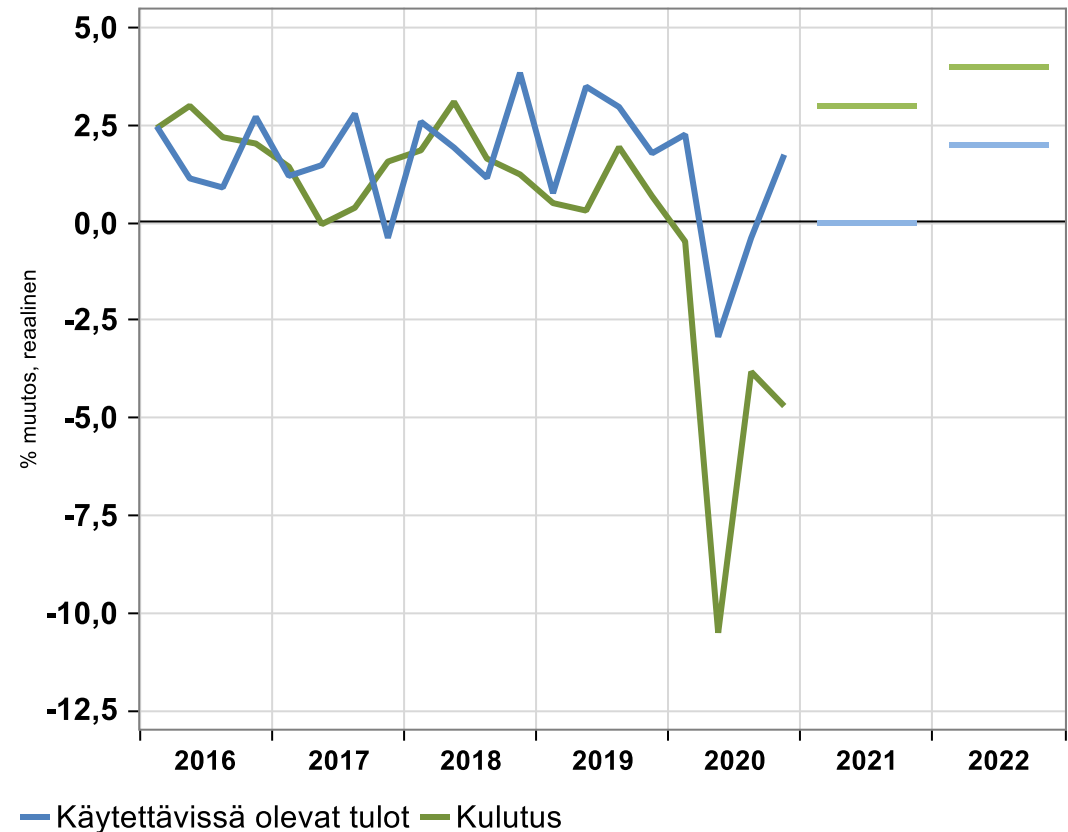
Kotitalouksille on kertynyt noin 6 mrd.euroa säästöjä. Säästöt pääsevät purkautumaan tämän vuoden loppupuoliskolla ja ensi vuonna.

Vaikka palkankorotukset ovat tänä vuonna viime vuotta suuremmat, syö hintojen nousu ostovoiman kasvun.

Ensi vuonna ostovoima kasvaa jälleen inflaation hidastuessa ja palkkojen noustessa.

Ennuste	2021e	2022e
Käytettävissä olevat tulot	0,0 %	2,0 %
Yksityinen kulutus	3,0 %	4,0 %

Tulot ja kulutus

Lähde: StatFin, Macrobond

VIENTI PALAUTUNUT ROMAHDUKSESTA

Tavaravienti on jo palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle. Palveluvienti sen sijaan ei ole vielä saanut vauhtia toipumiseen.

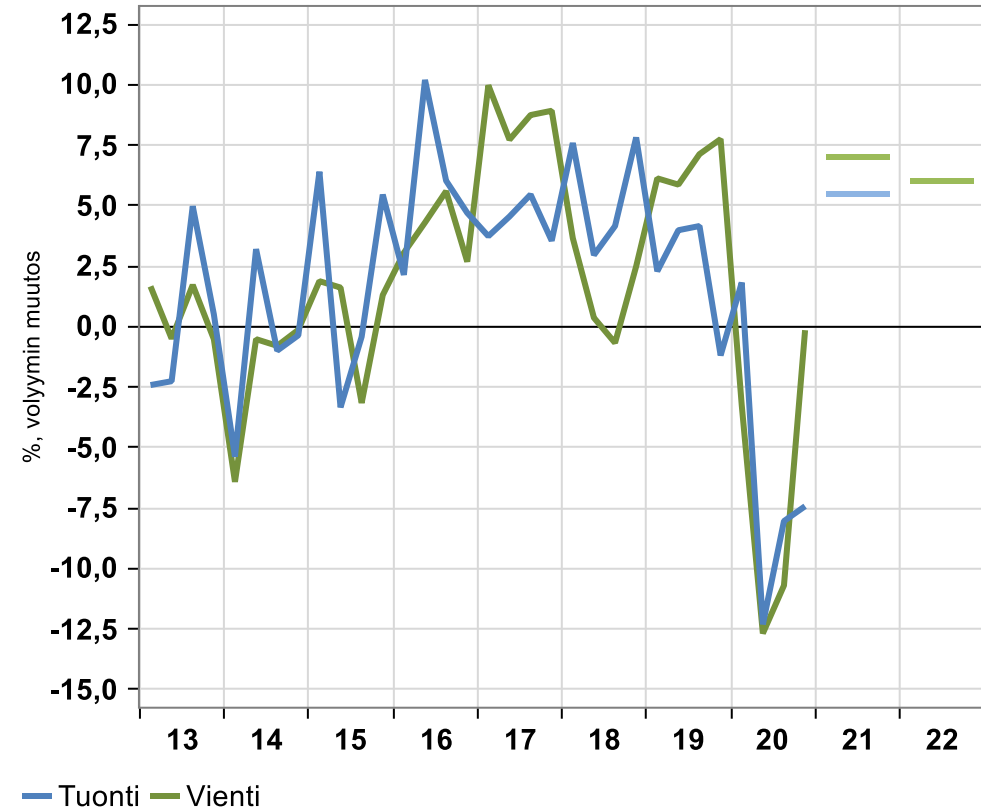
Teollisuuden tilanteen pysyessä vakaana ja investointikysynnän vauhdittuessa, vienti kasvaa sekä tänä että ensi vuonna.

Öljyn ja bensen kysynnän lisääntyminen kääntää tuonnin kasvuun tänä vuonna.

Sekä vienti että tuonti saavat lopullisen kasvusysäyksen, kun matkailu palautuu vuoden lopulla.

Ennuste	2021e	2022e
Tuonti	5,5 %	6,0 %
Vienti	7,0 %	6,0 %

Vienti ja tuonti

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

ELPYMINEN NOSTAA INVESTOINTEJA

Pandemiasta huolimatta investoinnit laskivat vain 3 prosenttia vuonna 2020.

Investointien maltillisempaa laskua selittää rakentamisen vahva vire.

Koronakriisistä huolimatta asuntoaloitusten määrä kasvoi yli 6 prosenttia.

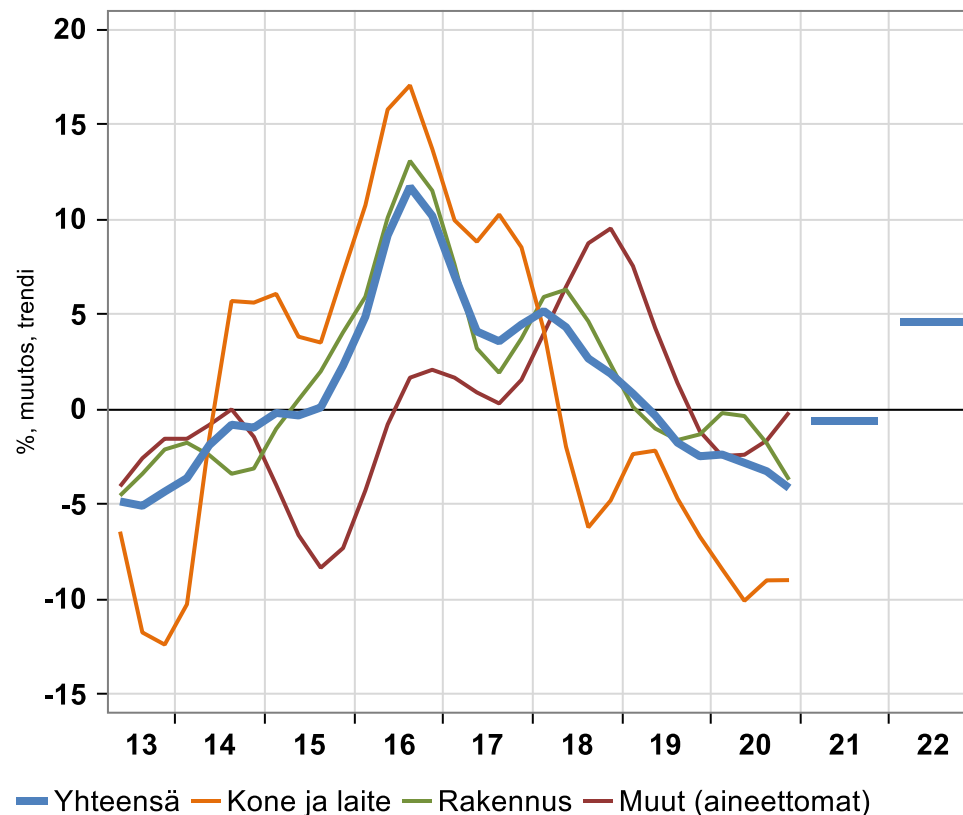
Vielä tänä vuonna investointien kehitys vaimeaa.

Talouden elpymisen myötä investoinnit kasvavat ensi vuonna 4,6 prosenttia.

Erityisen vahvaa kasvua ensi vuonna nähdään kone- ja laiteinvestoinneissa.

Ennuste	2021e	2022e
Investoinnit	-0,6 %	4,6 %

Investoinnit

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

TYÖLLISYYS TOIPUU

Työllisyys laski viime vuonna 1,4 % eli lähes 40 000 henkilöllä. Erityisesti nuorten, naisten ja palvelualalla työskentelevien työllisyys heikkeni.

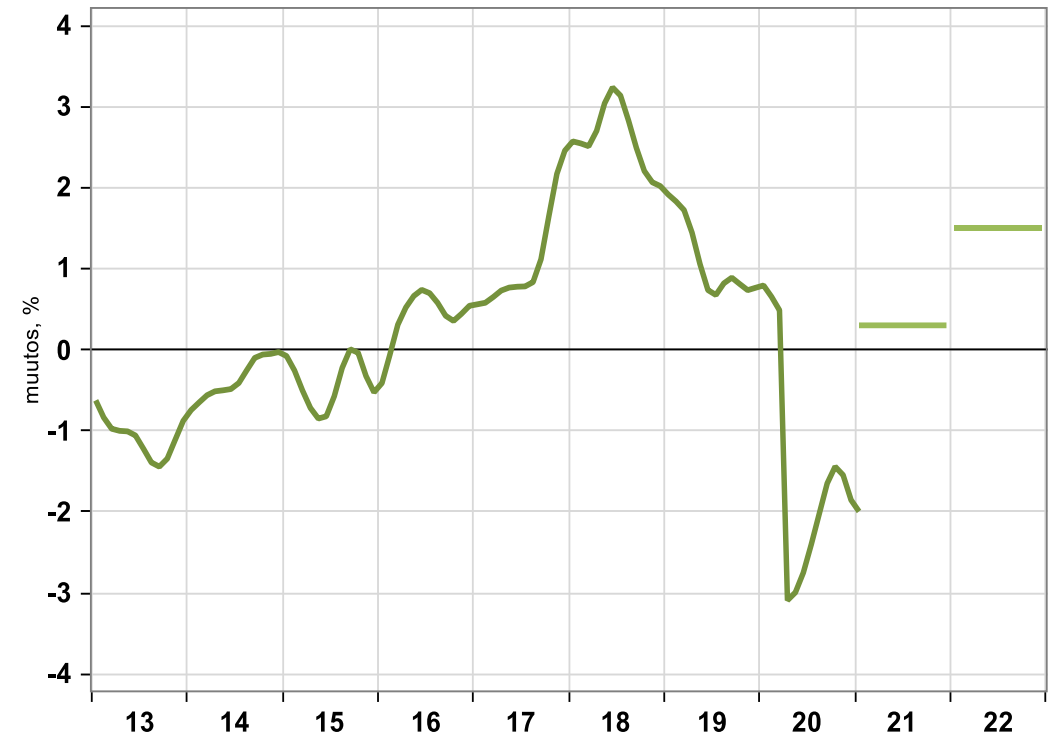
Alkuvuonna työllisyys heikkenee konkurssien ja rajoitustoimien seurauksena. Loppuvuonna työllisyyden kasvu voi olla varsin nopeakin. Erityisesti palvelualojen työllisyyden oletetaan kohentuvan.

Tänä vuonna työllisiä on noin 8 000 enemmän kuin viime vuonna. Ensi vuonna työllisten määrä kasvaa selvästi enemmän: noin 40 000 henkilöllä.

Työllisyysasteessa päästään 73 prosentin tuntumaan. Tätä edesauttaa työikäisen väestön väheneminen.

Ennuste	2020	2021e	2022e
Työllisyysaste	71,7 %	72,0 %	73,2 %
Työlliset, milj	2,540	2,536	2,574

Työllisyys

Lähde: StatFin, Macrobond, PTT

TYÖTTÖMYYSASTE LASKEE VÄHITELLEN

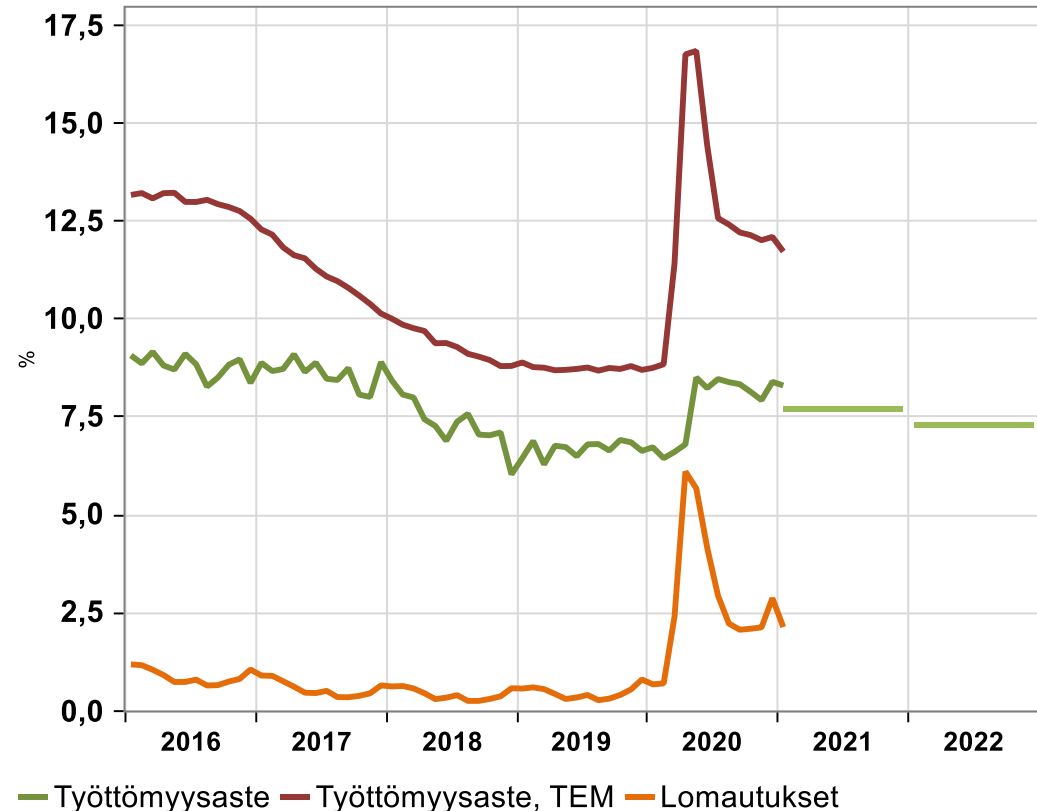
Työttömien määrä kasvoi viime vuonna 30 000 henkilöllä.

Tautitilanteen paheneminen näkyy työmarkkinoilla. Lomautusten ja irtisanomisten määrä tulee lisääntymään alkuvuonna. Lisäys ei ole kuitenkaan yhtä suurta kuin viime vuonna.

Työvoima kasvaa ennusteperiodilla. Taloustilanteen paraneminen aktivoi ihmisiä työnhakuun myös työvoiman ulkopuolelta.

Työttömien määrä ei tänä vuonna juuri laske, joten työttömyysaste pysyy 7,7 prosentissa. Ensi vuonna työttömien määrä vähenee noin 10 000 henkilöllä, ja työttömyysaste laskee 7,3 prosenttiin.

Työttömyysaste

— Työttömyysaste — Työttömyysaste, TEM — Lomautukset

Lähde: StatFin, TEM, Macrobond

Ennuste	2021e	2022e
Työttömyysaste	7,7 %	7,3 %

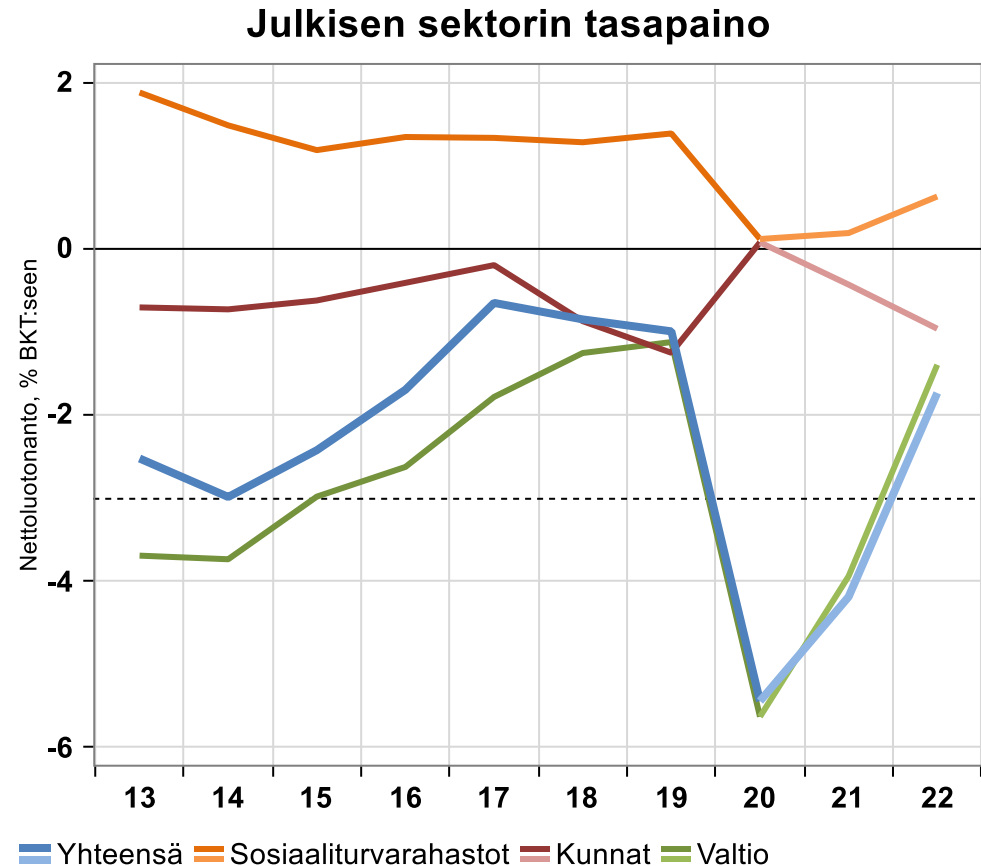
VALTIONTALOUDEN ALIJÄÄMÄ PIENENEÄ

Valtion talouden alijäämä pienenee ensi vuonna selvästi, kun talous kasvaa ja elvytys vähenee.

Tänä vuonna valtion alijäämä on vielä lähes 10 miljardia, mutta ensi vuonna enää vajaa neljä.

Valtion talouden alijäämä vuosina 2020-2022 on yhteensä noin 27 mrd euroa.

Ennuste, ali/ylijäämä, % BKT	2021e	2022e
Yhteensä	-4,2 %	-1,7 %
Sosiaaliturvarahastot	0,2 %	0,6 %
Kunnat	-0,4 %	-1,0 %
Valtio	-3,9 %	-1,4 %

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

KESKEISET ENNUSTEMUUTTUJAT 2020-2022

	2020	2020	2021e	2022e
	Mrd. euroa	Volyymin muutos, %		
Bruttokansantuote	237,5	-2,8	2,5	3,5
Tuonti, tavarat ja palvelukset	84,2	-6,6	5,5	6,0
Vienti, tavarat ja palvelukset	85,2	-6,6	7,0	6,0
Kulutus	178,4	-2,7	2,8	3,2
yksityinen	120,3	-4,9	3,0	4,0
julkinen	58,1	2,3	2,5	1,5
Investoinnit	56,0	-3,1	-0,6	4,6
yksityiset	45,2	-4,6	-1,0	5,0
julkiset	10,9	3,4	1,0	3,0
Varaston muutos ja tilastovirhe ¹	2,1	0,0	0,0	0,0
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi, %-muutos		0,3	2,0	1,2
Ansiotaso, %-muutos		1,8	2,2	3,1
Työttömyysaste, %		7,7	7,7	7,3
Työllisyysaste ² , %		71,6	72,0	73,2
Yli/alijäämä, % BKT:seen				
Valtion		-5,6	-3,9	-1,4
Kuntien		0,1	-0,4	-1,0
Koko julkisen sektorin		-5,4	-4,2	-1,7
Vaihtotase, % BKT:seen		0,3	0,6	0,4

e PTT:n ennuste

¹ Kontribuutio BKT:n kasvuun, %-yksikköä

² Työllisten osuus 15-64-vuotiaista

TYÖLLISYYS JA JULKISEN TALOUDEN KESTÄVYYS

ASETETUT TAVOITTEET

Alkuperäinen tavoite:

A) Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin ja työllisten määrä vahvistuu vähintään 60 000 henkilöllä vuoden 2023 loppuun mennessä.

B) Normaalin kansainvälisen talouden tilanteessa julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023.

Talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on ollut ja on edelleen poikkeuksellisen suurta.

Suuren epävarmuuden vallitessa julkista taloutta pitäisi vahvistaa julkisen talouden kestävyystiekartan puitteissa.

Työllisyys on hallituksen tärkein keino vahvistaa julkista taloutta.

Uutena tavoitteena on saavuttaa 80 000 lisätyöllisen työllisyysvaikutukset.

Kustannustehokkaiden työllisyystoimien avulla on kestävyystiekartan mukaan mahdollista vahvistaa julkista taloutta 2 miljardilla eurolla vuosikymmenen loppuun mennessä.

TYÖLLISYYDEN EDISTÄMISEN KEINOT

Toimien pitäisi uskottavasti vahvistaa sekä työllisyyttä että julkista taloutta.

Kaikkien tärkeiden toimien vaikutusta ei voida luotettavasti arvioida.

Kysymys lisäksi paketista, jonka tulee olla enemmän kuin osiensa summa.

Hallituksen kokonaispaketista ei lopulta voida esittää pelkästään yksittäisistä toimenpiteistä lähtevää arviota.

Mukana oltava myös toimenpiteitä, jotka tutkimustiedon valossa vastaavat kumpaankin tavoitteeseen.

Työllisyyden parantuessa työllistyvien työkykyyn ja osaamisen kehittymiseen pitää panostaa entistä enemmän, jotta heidän tekemien työtuntien määrä ja tuottavuus kasvaisi.

Tällä hetkellä työn kysyntä on keskeinen rajoite työllisyyden parantumiselle, mutta jatkossa tarjonta rajoittaa työllisyyden kasvua.

KYSYNTÄ JA TARJONTA, ESIMERKKEJÄ

Kysyntä:

- A) Riittävä ja oikea-aikainen elvyttävä finanssipolitiikka
- B) Paikallinen sopiminen yritysten turvana kriisissä
- C) Vientisektori määrittää palkankorotusten tason

Tarjonta:

- A) Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun torjunta
- B) Ansioturvan keston porrastaminen työhistorian perusteella. Pätkätyöläiset huomioitava.
- C) Erorahan eri muodot. Pienten yritysten asema ja työnantajien työvoimakustannukset huomioitava.

JULKISEN TALOUDEN KESTÄVYYS

Talouskriisissä pitää elvyttää voimakkaasti.

Elvytys ei voi kuitenkaan olla ikuista.

Vahva julkinen talous:

A) Mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelut

B) Mahdollistaa kaikissa tapauksissa riittävän elvytyksen kriisin koittaessa

Korkojen nousu on todellinen uhka julkiselle taloudelle sekä suoraan että välillisesti.

Finanssipolitiikka ilman budjettirajoitetta ei ole tehokasta rahojen käyttöä.

Kriisin jälkeen velkaa lisääviä uusia päätöksiä pitäisi tehdä lähinnä talouskasvun edellytyksiä parantavista toimista, kuten esimerkiksi T&K-investoinneista.